

RETOURADRES postbus 184 | 2501 CD Den Haag

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. mevrouw C. Helder,
Minister voor Langdurige Zorg en Sport
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Deze brief is ook verzonden aan minister Yeşilgöz-Zegerius

30 mei 2023 | Veiligheid en topsport

Geachte mevrouw Helder,

Zoals u en miljoenen Nederlanders hebben gezien zijn de afgelopen weken verschillende voetbalwedstrijden in de eredivisie gestaakt wegens ongeregelheden op de tribunes. De ongeregelheden vinden ook plaats tijdens internationale toernooien, zoals de Conference League. Een kleine groep mensen verpest het plezier voor kinderen en ouders in stadions, voor de kijkers op televisie en voor de clubs zelf. Ondertussen dreigt het maatschappelijk draagvlak voor het topvoetbal in Nederland in hoog tempo af te nemen. De Nederlandse Sportraad (NLsportraad) is het met de minister van Justitie en Veiligheid (JenV) eens dat de situatie zorgelijk is en dat er snel iets moet veranderen.¹ De raad vraagt in deze brief uw aandacht voor een publiek debat dat ook gevoerd moet worden. Dat debat moet gaan over structurele veranderingen die moeten plaatsvinden om betaald voetbal, en wellicht topsportorganisaties in het algemeen, te organiseren op een manier die recht doet aan de maatschappelijke waarde voor onze samenleving. Wat ons betreft zijn er naast repressieve maatregelen voor zich misdragende toeschouwers ook structurele investeringen in de organisatiekracht van topsport nodig.

Huidige gesprek over veiligheid

Het huidige debat over het staken van eredivisiewedstrijden gaat op dit moment vooral over strafmaatregelen. De NLsportraad constateert dat de minister van JenV, de KNVB, de betaaldvoetbalorganisaties (BVO's) en de veiligheidsdriehoeken van steden (politie, Openbaar Ministerie en gemeente) intensief samen bezig zijn met een nieuwe aanpak. De minister van JenV heeft in haar Kamerbrief van 17 april jongstleden uiteengezet wat op dit moment wordt gedaan om de veiligheid van spelers en supporters te waarborgen en wie welke verantwoordelijkheid daarin heeft. De KNVB heeft nieuwe, strengere regels vastgesteld voor het staken van wedstrijden en de veiligheidsdriehoeken handhaven deze ook. De minister geeft in haar Kamerbrief ook aan te onderzoeken of de Engelse aanpak, waarbij overtredingen in een voetbalstadion strafrechtelijk worden vervolgd, goede aanknopingspunten biedt. De NLsportraad moedigt deze verkenning ten zeerste aan: om te bezien of het strafrecht in Nederland nog verder kan worden ingezet om hooliganisme in en rond stadions te beteugelen nu civielrechtelijke stadionverboden en bestuursrechtelijke gebiedsverboden onvoldoende afschrikkende werking lijken te hebben.

¹ [Kamerbrief over voetbal en veiligheid | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl.](#)

DATUM
30-05-2023

ONDERWERP
Veiligheid en topsport

KENMERK
3598491-1048685-NLSR

ADRES
Postbus 184
2501 CD Den Haag

TELEFOON
+31 70 340 72 73

E-MAIL
secretariaat@NLsportraad.nl

WEBSITE
www.nederlandse-sportraad.nl

Risico's voor sport

De NLsportraad constateert dat het wangedrag van 'supporters' ook risico's kent voor de maatschappelijke waarde van voetbal, van topsport en wellicht zelfs voor sport in brede zin. De vele voetbalsupporters die al jaren hun club een warm hart toedragen en voor hun plezier een wedstrijd willen kijken, kunnen terughoudend worden om stadions te blijven bezoeken. Ouders kunnen om meerdere redenen twijfelen om hun kinderen mee te nemen naar wedstrijden. Zo kunnen er voorwerpen op het veld of in je supportersvak worden gegooid, er kan vuurwerk worden afgestoken, er kan sprake zijn van racistische spreekkoren of supporters van de tegenpartij betreden de tribune waar je zit. Met enige regelmaat wordt een wedstrijd gestaakt. En dan hebben we het nog niet over andere zaken die niet stelselmatig gehandhaafd worden op tribunes, zoals roken, drugsgebruik en alcoholmisbruik. In 2019 gaf twee derde van de Nederlanders aan graag grote sportevenementen te zien in eigen land. Sportwedstrijden werden vooral bezocht met vrienden en familie. Het ging bezoekers erom een mooie wedstrijd te zien.² De vraag is of dat zo blijft.

Wij waarschuwen u met name voor het gevaar van negatieve uitstraling van topsport voor de jeugd. Sport op een positieve manier beleven is voor onze kinderen extra belangrijk. Zo kan de maatschappelijke waarde daarvan in hun leven doorwerken.³ Het wangedrag schrikt een deel van de kinderen af. Ook is niet uit te sluiten dat kinderen wangedrag kopiëren.

Naast de risico's voor verminderd draagvlak in de maatschappij en onder jeugd hebben de huidige ontwikkelingen mogelijk ook commerciële gevolgen voor de topsport. Sponsors willen op een positieve manier in beeld zijn bij hun klanten en niet geassocieerd worden met negatieve randzaken.⁴

Organisatorische beperkingen

De raad wil aanvullend op de aandacht voor strafmaatregelen en de maatschappelijke afbreukrisico's van supportersgedrag uw aandacht vestigen op een dieperliggend probleem onder de veiligheidsproblematiek en daarmee uw betrokkenheid als minister voor sport benadrukken. Voor ons zijn namelijk twee randvoorwaarden noodzakelijk om het veiligheidsprobleem in de sport op langere termijn op te lossen. Er zijn naast repressieve maatregelen ook structurele investeringen in de organisatiekracht van BVO's en topsportorganisaties nodig.

De BVO's zijn verantwoordelijk voor de veiligheid tijdens wedstrijden in de stadions, maar zijn wat betreft de raad organisatorisch onvoldoende in staat deze verantwoordelijkheid waar te maken.⁵ Het overgrote deel van de BVO's zijn organisaties die in omvang vergelijkbaar zijn met het midden- en kleinbedrijf (mkb).⁶ Wat ons betreft staat de organisatiekracht en omvang van de BVO's niet in verhouding tot hun gezamenlijke maatschappelijke functie met een uitstraling naar miljoenen

² [Bevolkingsonderzoek Sportbeleving, Nielsen Sports, 2019.](#)

³ [Advies Kinderen Centraal, NLsportraad.](#)

⁴ [Foto organisatie en financiering topsport, KPMG 2023.](#)

⁵ De raad doet deze uitspraak mede op basis van de uitkomsten van gesprekken die momenteel worden gevoerd in het kader van het advies over een toekomstbestendige organisatie en financiering van topsport.

⁶ P 216 KPMG rapport foto Topsport. BVO's in eredivisie, alleen Ajax, PSV en Feyenoord behoren qua omzet tot grootbedrijf, elf clubs tot middenbedrijf, de rest is kleinbedrijf (volgens [definitie mkb Rijksdienst voor Ondernemend Nederland](#)).

Nederlanders.⁷ Dit probleem speelt niet alleen in het betaald voetbal, maar breder in de topsport. De maatschappelijke waarde voor de samenleving is groot, maar tegelijkertijd is de organisatiekracht topsport maar beperkt in staat om te voldoen aan de huidige verwachtingen van de maatschappij.⁸

De gemiddelde BVO krijgt naast het voetbaltechnische aspect, zoals de selectie samenstellen of een goede jeugdopleiding organiseren, onder andere te maken met zaken als verduurzaming van accommodaties⁹, criminele inmenging in supportersgroepen, witwassen, bedreiging van bestuurders en maatschappelijke buurtprogramma's in de omgeving. Daarbij wordt elke stap die een BVO zet breed uitgemeten in (lokale) media en gevolgd door duizenden supporters. De maatschappelijke druk op de BVO's is de laatste jaren alleen maar toegenomen, terwijl hun organisatiekracht niet is meegegroeid en hun bestuurders niet allemaal zijn voorbereid om hiermee om te gaan.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid van de topsport

Uiteraard gaat in het voetbal, zeker in vergelijking met andere sporten met vergelijkbare organisatorische problematiek, enorm veel geld om. Dat geld wordt voor meer dan de helft geïnvesteerd in de teams.¹⁰ Op het veld wordt immers de prestatie geleverd. Een goed veiligheidsplan, een betaalde veiligheidsmanager en een professioneel team van stewards en veiligheidsmedewerkers op de tribune zijn voor de meeste BVO's niet de eerste prioriteit. Deze investering betaalt zich namelijk niet direct terug in prestaties op het veld. De NLsportraad denkt daarbij niet alleen aan supportersvraagstukken, maar bijvoorbeeld ook aan de instorting van een deel van het stadionsdak bij AZ Alkmaar, waar onvoldoende aandacht of expertise in huis was om dit te voorkomen.¹¹

De keuzes die bestuurders van BVO's en topsportorganisaties maken, verdedigen ze vanuit een competitief standpunt. Maar door deze keuzes komen andere, vaak meer maatschappelijke verantwoordelijkheden onder druk te staan, zoals zorgen voor de veiligheid van supporters op de tribune en spelers en speelsters op het veld. De KNVB als licentieverstrekker, de rijksoverheid als wet- en regelgever en gemeenten als vergunningverlener kunnen daar verandering in brengen door erop toe te zien dat hun voorschriften nagekomen worden. De NLsportraad merkt daarbij met klem op dat BVO's daarin ook een eigen, maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben en daarin zelf keuzes moeten maken. Maar dan moeten de organisaties van BVO's wel in staat zijn om de juiste keuzes te maken en die te handhaven. Dat is in veel gevallen nu niet zo. Het versterken van de organisatiekracht van BVO's vraagt om een publiek debat tussen de betrokken partijen over hoe voetbal op lange termijn wel gastvrij, veilig en toegankelijk

⁷ Bevolkingsonderzoek sportbeleving, [Nielsen Sports 2019](#). 42% van de Nederlanders geeft aan voetbal als favoriete sport te volgen.

⁸ Bij organisatiekracht wordt gekeken naar de mate waarin een sportvereniging het vermogen heeft om haar kernfunctie te vervullen. Mulier Instituut. Het versterken van organisatiekracht betekent dat een organisatie vanuit een stabiele basis tijdig en adequaat kan inspelen op veranderingen en daarmee ook zijn toekomstbestendigheid vergroot. BMC.

⁹ Een derde van de BVO's is eigenaar van het voetbalstadion, Foto organisatie en financiering topsport, KPMG.

¹⁰ 54% van de kosten van BVO's zijn personeelskosten, waarvan het overgrote deel spelerssalarissen. Daarbovenop komen nog transferkosten. Bron: p215, Foto organisatie en financiering topsport, KPMG.

¹¹ [Verborgen gebreken? Lessen uit de instorting van het dak van het AZ-stadion - Onderzoeksraad voor de Veiligheid.](#)

kan worden georganiseerd. Dat is essentieel voor de bedrijfstak zelf, maar ook voor de maatschappij.

Verbreed debat naar versterking organisatiekracht

De NLsportraad vraagt u als minister voor sport om het publieke debat over de oplossingen voor het veiligheidsvraagstuk te verbreden naar de organisatiekracht van de BVO's en in een later stadium topsportorganisaties in het algemeen. Dit debat doet recht aan de grote maatschappelijke waarde en uitstraling die BVO's hebben, maar waarvoor ze nu lang niet allemaal de organisatiekracht hebben. Daarmee voert u wat betreft de raad het juiste gesprek voor structurelere oplossingen op lange termijn, waarmee het betaald voetbal ook zelf aan de slag moet. In het Sportakkoord II gaat veel aandacht uit naar het vergroten van de maatschappelijke waarde van topsport, wat ons betreft biedt dit debat een mooie kans om daar iets aan te doen.

U kunt over het versterken van de organisatiekracht van BVO's het gesprek aangaan met de Tweede Kamer tijdens het (nog te plannen) debat over voetbal en veiligheid met de minister van JenV. Daarnaast acht de raad het noodzakelijk om met de BVO's, KNVB en ECV te bespreken welke stappen nodig zijn, los van repressieve maatregelen. De NLsportraad denkt ondertussen zelf ook na over concrete manieren om topsportorganisaties te versterken. In het adviestraject over een toekomstbestendige organisatie en financiering van topsport zal de raad concrete aanbevelingen opnemen. Dit advies verwacht de raad in het najaar van 2023 te publiceren.

Met vriendelijke groet,

Namens de Nederlandse Sportraad,

Michael van Praag
Voorzitter

Lennart Langbroek
Secretaris-directeur